

Sygn. akt III Ca 1615/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

Protokolant Aneta Puślecka

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2015 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa D. J.

przeciwko T. J.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 7 sierpnia 2014 r., sygn. akt IV RC 344/14

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 o tyle, że zasądzone w punkcie 1 alimenty wynoszą po 800 zł (osiemset złotych) miesięcznie;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. ustala, że koszty postępowania odwoławczego ponosi powódka w 50 % (pięćdziesiąt procent) i pozwany w 50 % (pięćdziesiąt procent), pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym w Rybniku.**

SSO Anna Hajda SSO Leszek Dąbek SSO Lucyna Morys – Magiera

UZASADNIENIE

Powódka D. J., reprezentowana przez matkę K. J. domagała się podwyższenia alimentów zasądzonych od pozwanego T. J. do kwoty po 1.000 zł miesięcznie. Uzasadniając żądanie przedstawicielka ustawowa powódki podniosła, że znacznie wzrosły koszty utrzymania małoletniej, zwłaszcza związane z edukacją i specjalistyczną dietą. Pozwany poza łożeniem alimentów i kontaktem telefonicznym nie uczestniczy w wychowaniu małoletniej powódki.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł, że jego aktualna sytuacja rodzinna i majątkowa uniemożliwia mu płacenie alimentów w wyższej wysokości. Zakwestionował koszty związane z zainteresowaniami dziecka, w tym wydatki związane z korepetycjami. W ocenie zobowiązanego córka w zakresie niektórych przedmiotów mogłaby korzystać z pomocy rodziców.

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie poczynając od 14 kwietnia 2014r., płatne do rak matki dziecka do 20 – go każdego miesiąca, w miejsce alimentów ustalonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z 25 października 2011r. w sprawie sygn. II RC 785/11. W pozostałym zakresie powództwo oddalił znosząc wzajemnie koszty zastępstwa procesowego. N. odstąpił od obciążania stron kosztami postępowania sądowego. Wyrokowi w części zasądzającej alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie powyższe zapadło przy ustaleniu, że ostatni raz zakres obowiązku alimentacyjnego ustalony został wyrokiem Sadu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z 25 października 2011r. w sprawie sygn. II RC 785/11, rozwiązującym małżeństwo rodziców małoletniej. Orzeczeniem tym utrzymano dotychczasową wysokość świadczeń na poziomie 500 zł miesięcznie.

Małoletnia powódka liczyła wówczas 9 lat. Matka dziecka pracowała na podstawie umowy zlecenia osiągając wynagrodzenie w wysokości 800 zł miesięcznie. Razem z córką mieszkaly w domu ogrzewanym węglem u konkubenta matki w P..

Ojciec małoletniej pracował jako młodszy górnik osiągając dochód rzędu 2.300 zł miesięcznie. Dodatkowo otrzymywał barbórkę i 14 pensję w wysokości po 3.000 zł, a także bony towarowe po 200 zł co miesiąc. Mieszkał z konkubiną, a koszty zajmowanego mieszkania stanowiły wydatek około 800 zł miesięcznie.

Obecnie małoletnia powódka ma 11 lat i ukończyła V klasę szkoły podstawowej. Choruje na celiakię i wymaga specjalistycznej diety bezglutenowej. Uczęszcza na dodatkowe zajęcia piłki siatkowej oraz płatne korepetycje z matematyki i języka angielskiego. Od dziecka dwa razy w tygodniu jeździ konno. Z uwagi na niedopełnienie formalności powódka utraciła otrzymywany z powodu choroby zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 153 zł. Małoletnia razem z matką zajmuje mieszkanie własnościowe, którego koszty utrzymania wynoszą około 675 zł miesięcznie. W oparciu zgromadzone w sprawie materiały dowodowe Sąd ustalił miesięczny usprawiedliwiony koszt utrzymania małoletniej na 1.500 zł. Całościowy koszt utrzymania dziecka (przy podwyższonym standardzie wskazanym przez stronę powodową, uwzględniającym wydatki związane z dodatkowymi zajęciami) określono na 2.500 zł miesięcznie.

Matka powódki ma 34 lata i jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę w firmie (...) w Ż. za wynagrodzeniem około 1.250 zł netto.

Ojciec dziecka ma 39 lat. W dalszym ciągu pracuje jako górnik osiągając obecnie dochody rzędu 3.790 zł netto miesięcznie. W 2012r. pozwany uzyskał dochód w wysokości 76.380,87 zł, a w 2011r. kwotę 53.179,21 zł. Dodatkowo pozwany otrzymuje z zakładu pracy 8 ton węgla (z czego 2 przekazuje córce) oraz pieniądze z tytułu opłat szkolnych w kwocie około 200 zł rocznie, które przekazuje matce uprawnionej. Pozwany w dniu 4 lutego 2012r. ponownie wstąpił w związek małżeński. Ze związku tego urodziła mu się (...) córka, która z powodu zdiagnozowanego naczyniaka znajduje się pod stałą kontrolą kardiologa. Miesięczny koszt utrzymania dziecka wynosi około 1.080 zł. Rodzina zajmuje dom jednorodzinny, którego miesięczny koszt utrzymania wynosi około 600 – 650 zł. Z pozwanym wspólnie mieszkają również jego matka i siostra. Na zakup żywności pozwany przeznacza 1.000 zł miesięcznie. Zakup środków czystości to 150 zł, odzieży 200 zł. Na dojazd do pracy przeznacza 300 zł miesięcznie, a koszty ubezpieczenia samochodu to 40 zł miesięcznie. Sąd ustalił ponadto, że pozwany spłaca kredyt hipoteczny zaciągnięty na remont domu, którego miesięczna rata wynosi 550 zł. Dodatkowo spłaca kartę kredytową po 130 zł miesięcznie.

Do końca 2013r. kontakt pozwanego z małoletnią powódką układał się prawidłowo. Ojciec organizował jej przyjęcia urodzinowe, dawał prezenty. Stosunki z małoletnią zaczęły się psuć, gdy urodziła się jej przyrodnia siostra, o którą uprawniona zaczęła być zazdrosna, czego nie akceptował pozwany. Obecnie strony utrzymują jedynie kontakt telefoniczny. Poza łożonymi alimentami pozwany nie partycypuje w kosztach utrzymania córki.

Żona pozwanego ma 29 lat, z zawodu jest inspektorem BHP. W chwili obecnej zajmuje się córką, nie pracuje. Poprzednio była zatrudniona w biurze rachunkowym, gdzie zarabiała najniższe krajowe wynagrodzenie. Matka

pozwanego otrzymuje świadczenie emerytalne w kwocie 1.000 zł miesięcznie, a siostra jest zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem w wysokości 800 zł miesięcznie.

Dokonując porównania stanu faktycznego istniejącego w dacie poprzedniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego oraz istniejącego aktualnie i kierując się art. 138 kro w zw. z art. 135 kro, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że zaistniała zmiana okoliczności uzasadniająca zmianę orzeczenia o alimentach. Sąd wskazał, iż od ostatniego ustalenia wysokości zobowiązania alimentacyjnego upłynęły dwa lata. W tym czasie wzrosły koszty utrzymania powódki oraz wydatki związane z jej nauką oraz realizacją zainteresowań. Wskazując, że uzasadniony koszt utrzymania małoletniej zamyka się w kwocie 1.350 zł oraz podkreślając, że matka uprawnionej wykonuje swój obowiązek alimentacyjny także przez osobiste starania i opiekę nad dzieckiem, Sąd doszedł do przekonania, że zakres obowiązku alimentacyjnego pozwanego winien być większy niż matki zwłaszcza, że pozwany osiąga większe dochody i nie uczestniczy w wychowaniu dziecka poza łożeniem alimentów i kontaktem telefonicznym. Nie znalazł Sąd podstaw do uwzględnienia powództwa w całości z uwagi na sytuację osobistą pozwanego, który założył nową rodzinę i aktualnie ma na utrzymaniu młodszą córkę i żonę. Uwzględniając te okoliczności Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że kwota 1.000 zł miesięcznie przekracza możliwości zarobkowe i majątkowe ojca uprawnionej. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 100 kpc. Rygor natychmiastowej wykonalności nadano na mocy art. 333 § 1 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Zarzuciła sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym przez uznanie, że kwota zasądzonych alimentów w wysokości po 700 zł miesięcznie mieści się w granicach możliwości zarobkowych pozwanego w sytuacji, gdy w ocenie skarżącej pozwany jest w stanie łożyć na utrzymanie małoletniej kwotę 900 zł miesięcznie. W oparciu o tak podniesiony zarzut powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia od pozwanego na jej rzecz alimentów w wysokości po 900 zł miesięcznie płatnych do 20-go każdego miesiąca do rąk matki uprawnionej. Nadto domagała się zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu podkreślała, że przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki we własnym zakresie nie jest w stanie utrzymać siebie oraz dziecka. Podkreślała, że koszt utrzymania samego mieszkania wynosi blisko 700 zł miesięcznie, a pozostała po zapłacie rachunków kwota nie wystarcza na zakup żywności i zaspokojenie pozostałych potrzeb uprawnionej. Podkreślała jednocześnie, że ojciec małoletniej powódki otrzymuje wynagrodzenie za pracę, które oscyluje w granicach 4.000 zł i alimentuje swoją matkę oraz siostrę, mimo że to powódka w tym zakresie posiada pierwszeństwo. Apelująca zwróciła również uwagę, że w kosztach alimentacji młodszej córki powoda winna uczestniczyć również żona pozwanego, podobnie jak winna partycypować w spłacie zaciągniętych kredytów. Okoliczności tych Sąd nie wziął jednak pod uwagę.

W piśmie procesowym, datowanym na 8 stycznia 2015r., pozwany wniósł o oddalenie apelacji i dopuszczenie wymienionych w nim dowodów argumentując, że ich powołanie na wcześniejszym etapie postępowania nie było możliwe, gdyż konieczność ich zgłoszenia powstała dopiero po złożeniu przez powódkę apelacji.

Sąd zważył co następuje:

Apelacja podlegała częściowemu uwzględnieniu.

Podkreślić należy, że Sąd pierwszej instancji zasadniczo prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, niemniej tak ustalony stan faktyczny został przez Sąd Odwoławczy odmiennie oceniony w zakresie dotyczącym możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego zobowiązanego do alimentacji.

Na wstępie wskazać jednak należy, że na rozprawie apelacyjnej w dniu 18 lutego 2015r. przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki przedłożyła wypowiedzenie umowy o pracę, z którego wynika, że dotychczasowe zatrudnienie w firmie (...) w Ż. dobiegło końca z dniem 28 lutego 2015r. z uwagi na likwidację dotychczas zajmowanego przez nią stanowiska pracy. Dowód ten, jako niemożliwy do powołania w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, został dopuszczony przez Sąd Odwoławczy uzupełniając tym samym zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, choć z

uwagi na treść art. 316 kpc, zgodnie z którym Sąd orzeka biorąc za podstawę rozstrzygnięcia stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, nie wpłynął na ostateczną treść rozstrzygnięcia. Pozostałe zgłoszone przez strony wnioski dowodowe podlegały oddaleniu jako spóźnione.

Ustosunkowując się do podniesionych w apelacji zarzutów na początek należy wskazać, że Sąd przy rozstrzygnięciu sprawy bierze pod uwagę usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za usprawiedliwione, należy z jednej strony brać pod uwagę możliwości zobowiązanego, z drugiej zaś zakres i rodzaj potrzeb uprawnionego.

W myśl art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Powołana w cytowanym przepisie zmiana stosunków odnosi się do zmiany usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Zmiana taka stanowi podstawę do korekty wysokości ciężącego na zobowiązanym obowiązku alimentacyjnego, prowadzącej do jego podwyższenia, obniżenia lub uchylecia.

Odnosząc powyższe rozważania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji trafnie ustalił, iż doszło do zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 kro, która uzasadniała ukształtowanie obowiązku alimentacyjnego na wyższym poziomie. Zauważyć należy, że przez okres 2 lat niewątpliwie wzrosły usprawiedliwione potrzeby powódki. W dacie ostatniego ustalania wysokości obowiązku alimentacyjnego powódka miała bowiem 9 lat. Oczywiście zatem pozostaje, że jej potrzeby żywieniowe i odzieżowe były mniejsze. Ponadto powódka nie musiała zabezpieczać środków pieniężnych z przeznaczeniem na zakup pomocy naukowych w takim zakresie jak obecnie. W chwili orzekania przez Sąd odwoławczy małoletnia ukończyła już 11 lat. Kontynuuje naukę w szkole podstawowej oraz uczęszcza na szereg zajęć dodatkowych. W miarę czasu niewątpliwie zwiększyły się również wydatki związane z utrzymaniem powódki, w tym z zakupem jedzenia i odzieży. Przy ocenie potrzeb uprawnionej nie sposób też pominąć faktu, iż powódka ma prawo do realizacji własnych zainteresowań, które niewątpliwie wykształciły się przez okres 2 lat, które upłynęły od ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego. Skoro zaś usprawiedliwione potrzeby małoletniej uprawnionej wzrosły nie sposób przyjąć, by pozwany nie partycypował w ponoszeniu tych kosztów.

Trafnie przy tym Sąd pierwszej instancji ustalił, że podstawowe, usprawiedliwione potrzeby małoletniej zamykają się w kwocie 1.500 zł miesięcznie.

Nadto zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że doszło również do zmiany w zakresie możliwości zarobkowych zobowiązanego oraz przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki. Analiza przedstawionych przez pozwanego zaświadczeń o uzyskiwanych dochodach pozwala ustalić, iż w przeciągu minionych dwóch lat wynagrodzenie pozwanego wzrosło i obecnie kształtuje się na poziomie około 3700 zł netto miesięcznie (bez uwzględnienia dodatków w postaci barbórki, 14 – tej pensji i deputatu węglowego). Niemniej na co trafnie wskazał S. sytuacji jego sytuacja majątkowa i zarobkowa jawi się jako mniej korzystna, a to z uwagi na fakt zawarcia kolejnego związku małżeńskiego i urodzenia się córki M.. Nie ulega bowiem wątpliwości, że pojawienie się kolejnego dziecka wpłynęło na ograniczenie możliwości zarobkowych pozwanego, który zobowiązany jest również do utrzymania drugiej córki.

Z pola widzenia nie można jednak tracić dwóch okoliczności. Po pierwsze pojawienie się kolejnego dziecka nie czyni automatycznie niezasadnym żądania podwyższenia świadczeń na rzecz pierwszego z dzieci o ile pozwalają na to możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego. Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że w tym zakresie możliwości ojca uprawnionej wzrosły w porównaniu z sytuacją istniejącą w dacie ostatniego ustalania wysokości obowiązku alimentacyjnego. Nadto, na co słusznie zwraca uwagę apelująca, koszty utrzymania drugiego z dzieci winny obciążać nie tylko pozwanego ale również jego nową partnerkę. Drugą kwestią pozostaje okoliczność, że w niniejszej sprawie to przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki sprawuje nad nią bezpośrednią pieczę, co przekłada się chociażby na niemożność podjęcia przez nią dodatkowego zatrudnienia w celu zwiększenia osiąganych dochodów, a zatem ogólnie poprawienia sytuacji finansowej swojej i córki.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że na ojcu uprawnionej winien w większym zakresie spoczywać obowiązek zapewnienia córce środków utrzymania. W rezultacie Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, że apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie. W Ocenie Sądu Okręgowego możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego pozwalają na wywiązywanie się z nałożonego obowiązku alimentacyjnego i łożenie na rzecz uprawnionej po 800 zł miesięcznie.

Z tych przyczyn w zakresie, w jakim apelacja powódki była uzasadniona, Sąd Odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w sposób opisany w sentencji, na podstawie art. 386 § 1 kpc. Dalej idącą apelację powódki oddalono na mocy art. 385 kpc. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o treść art. 100 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc, ustalając, że powódka i pozwany ponoszą je w 50% i pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym w Rybniku..

SSO Anna Hajda SSO Leszek Dąbek SSO Lucyna Morys – Magiera